

บทที่ 3

เทคนิคการตั้งคำถาม (QUESTIONING TECHNIQUES)

1. ความร่วมมือของนักเรียน (STUDENT PARTICIPATION)

1.1 การสอนไม่ว่าจะเป็นการสอนในห้องเรียน ในสนามฝึก หรือในสนามยิงปืน จะต้องไม่ใช้เป็นการสอนโดยการที่ครูมอบความรู้ให้กับนักเรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว การแสดงออกของนักเรียน และการแสดง ความคิดความอ่าน ที่มีต่อการสอนของครูย่อมเป็นประกันได้แล้วว่ามี การเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วจากการที่นักเรียนบางส่วนได้รับความรู้และความเข้าใจที่เกิดขึ้นแล้วนี้ ครูก็ควรริบฉวยโอกาสให้นักเรียนได้รับการซึมซาบของเรื่องต่าง ๆ ที่สอนนั้นได้อย่างไรก็ตามความแตกต่างกันระหว่างการรับรู้ไปโดยทางอ้อมกับการเรียนรู้โดยตรงนั้นย่อมมีความสัมพันธ์กันกับความร่วมมือของนักเรียนในการที่นักเรียนจะออกความคิดความเห็นและใช้ความรู้ที่ได้จากครูที่มอบให้นั้นด้วย

1.2 บทเรียนนี้จะกล่าวถึงเทคนิค ที่ครูนำไปใช้กับนักเรียนในการดำเนินการสอน แม้กระทั่งการฝึกภาคปฏิบัติเฉพาะอย่างซึ่งมิได้บ่งไว้ในแผนการสอนก็ตามวิธีและเทคนิคในการเตรียมการฝึกภาคปฏิบัติได้กล่าวไว้ในบทเรียนอื่นที่มีใช้บทเรียนนี้

2. ข้อดีของการตั้งคำถาม (ADVANTAGES OF QUESTIONING)

2.1 ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ (IMPROVES STUDENT INTEREST)

ความสนใจของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นเมื่อนักเรียนให้ความร่วมมือในการรับคำถาม ไม่ว่าจะเป็นการถามนั้นจะเป็นคำถามของครู หรือเป็นปัญหาคำถามของนักเรียนก็ตาม โดยทั่วไปแล้วนักเรียนจะเกิดความสนใจมากขึ้นในการที่เขาได้ยินได้ฟังนักเรียนคนใดคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นมากกว่าที่เขาจะได้ยินได้ฟังจากครูแต่เพียงฝ่ายเดียว นักเรียนเขาจะมีความรู้สึกเกิดขึ้นว่าได้มีส่วนร่วมในการสอนครั้งนั้นถ้าหากว่าครูเปิดโอกาสให้เขาได้มีโอกาสซักถาม และตอบคำถามของครูได้อย่างมีเสรี

2.2 ยั่วยุให้นักเรียนใช้ความคิด (STIMULATES STUDENT THINKING)

นักเรียนจะมีความตื่นตัวยิ่งขึ้นเมื่อเขาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน ยิ่งกว่านั้นเขาจะมีความตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้นในวิชาที่สอนนั้นๆ ถ้าเขารู้ว่าเขาจะต้องถูกถาม ครูที่ตั้งปัญหากลามนักเรียนและยั่วยุให้นักเรียนได้ถามแล้วจะเป็นการส่งเสริมความตั้งใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

2.3 ปรับระดับความรู้ของนักเรียนทั้งชั้น (ADJUST INSTRUCTION CLASS LEVEL)

การตั้งคำถามของครูต่อนักเรียน เป็นการช่วยให้ครูปรับการสอนของตนให้เข้ากับการเรียนในครั้งนั้น ถ้าหากปรากฏว่านักเรียนตอบปัญหาได้ไม่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลาแล้ว ครูจะต้องปรับการอธิบายของตนให้ง่าย และอธิบายย้อนหลังไปให้มาก ๆ การตั้งปัญหาถามนักเรียนยังเป็นการช่วยให้นักเรียนที่ยังมีการเข้าใจในเรื่องที่สอนคลาดเคลื่อนอยู่ได้ปรับให้ถูกต้องได้ด้วย

2.4 ทำให้เกิดทัศนคติแก่นักเรียน (REVEALS STUDENT ATTITUDES)

การตอบสนองของนักเรียนย่อมเป็นสิ่งซึ่งบอกถึงความสนใจและทัศนคติเกิดขึ้นในวิชาที่สอนในครั้งนั้นหรืออาจตลอดไปถึงทั้งหมดของโครงการฝึกสอนนั้น ๆ ก็ได้ ทัศนคติของนักเรียนย่อมมีความสำคัญต่อครูซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความเข้าใจ หรือขาดความเข้าใจหรือไม่ เพียงใด

2.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย (PERMITS STUDENT CONTRIBUTION)

จากประสบการณ์ของนักเรียนเอง หรือได้จากการอ่านของนักเรียน ซึ่งนักเรียนย่อมจะได้รับความรู้และแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ เกิดขึ้นในบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยสิ่งเหล่านั้นให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในชั้นด้วย การร่วมมือดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่เราปรารถนาอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและอะไร ๆ อีกหลาย ๆ อย่างแล้วยังเป็นการเพิ่มเนื้อหาในบทเรียนที่สอนนั้นด้วย

2.6 ทำให้เน้นและเสริมหัวข้อสำคัญในการสอน (PROVIDES OPPORTUNITY AND REINFORCEMENT OF MAIN POINTS)

การรักษาหัวข้อสำคัญในการสอนไว้อาจทำให้ง่ายขึ้น โดยการกล่าวย้ำบ่อย ๆ ความจริงแล้วการตั้งคำถามให้นักเรียนนั้นย่อมเป็นการถามที่เกี่ยวกับจุดสำคัญ ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการเน้นแนวความคิดของนักเรียนนั่นเอง การตอบคำถามของนักเรียนและการประเมินคำตอบของนักเรียนอย่างถูกต้องนั้นเป็นการทำให้เสริมและปรับแนวความคิดของนักเรียนให้ไปในแนวทางที่ถูกต้องได้

2.7 ตรวจสอบผลการสอน (CHECKS THE EFFECTIVENESS OF THE INSTRUCTION)

วิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งที่ใช้สำหรับตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ก็คือ การนำเข้าไปสู่คำถามในระหว่างที่ทำการสอน การทำดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดวิธีการสอนอย่างได้ผล รวมทั้งเทคนิคและแนวทางในการสอนได้เป็นอย่างดี นักเรียนที่ตอบคำถามต่าง ๆ ของครูเหล่านี้จะเป็นผลให้การสอนบางตอนที่ไม่ค่อยได้ผลปรากฏ เป็นผลดีขึ้นได้ด้วย

3. การเตรียมคำถาม (PLANNING FOR QUESTIONS)

การใช้คำถามต่อนักเรียนจะต้องได้รับการเตรียมการพอสมควร คำถามที่เตรียมขึ้นนั้นควรจะเขียนไว้ในแผนการสอนเสียเลย เพื่อเน้นหัวข้อสำคัญในการสอน เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและเพื่อให้นักเรียนในชั้นได้ให้ความร่วมมือกับครูในขั้นตอนต่าง ๆ ของการสอน การเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขคำถามควรจะใช้ต่อเมื่อนักเรียนฟังพอใจ การเชื่อเชืงต่อการถามของนักเรียนถือว่าการส่งเสริมความร่วมมือของนักเรียน ภูมิหลังและประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนในชั้นย่อมมีอิทธิพลต่อการใช้คำถามเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การขาดซึ่งความรู้และความไม่ชำนาญการของนักเรียนก็มีไ้ว่าจะเป็นอุปสรรคหรือสิ่งขัดขวางมิให้มีการร่วมมือของนักเรียนแต่อย่างใด ครูผู้ชำนาญแล้วสามารถทำตนให้นักเรียนในชั้นให้ความร่วมมือได้เสมอ ฉะนั้น ผู้เป็นครูทุกคนควรจะได้เข้าในหัวใจสำคัญ 3 ประการ ที่เป็นสิ่งสำคัญแห่งเทคนิคการตั้งคำถาม ดังนี้คือ.-

3.1 การแต่งคำถามอย่างถูกต้อง

3.2 มีวิธีการถามคำถามอย่างดีที่สุด

3.3 มีวิธีการควบคุมการตอบของนักเรียนอย่างถูกต้อง

4. การแต่งคำถาม (PHRASING THE QUESTION)

การแต่งคำถามที่ไม่ดี จะเป็นเครื่องสกัดกั้นความร่วมมือของนักเรียน และทำให้นักเรียนเกิดความสับสน ฉะนั้น คำถามที่ดีควรจะตั้ง.-

4.1 มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ (HAVE A SPECIFIC PURPOSE)

คำถามควรจะแต่งให้มีวัตถุประสงค์จำกัด ในคำถามเดียวกันอาจใช้เพื่อเน้นหัวข้อใหญ่ ๆ ย่อยให้นักเรียนได้คิด และอาจเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ และทำให้นักเรียนเกิดตื่นตัวสูงขึ้นก็ได้คำถามอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนได้ทันที ในขณะที่คำถามที่จะถามต่อไปก็จะอยู่ในจุดหมายอันเดียวกัน ซึ่งอาจถามเพื่อเตือนหรือระลึกความจำก็ได้ แทนที่เราจะถามว่า "นักเรียนมีปัญหาสงสัยประการใดบ้าง?" ครูก็ควรจะเน้นให้เด่นขึ้นอีกเพื่อให้ความหมายแคบเข้าโดยการถามไปตรง ๆ ในเรื่องหรือหัวข้อที่ซึ่งสอนหรือบรรยายเพิ่งจะจบไปสด ๆ ร้อน ๆ จะดีกว่า

4.2 นักเรียนเข้าใจได้ง่าย (BE UNDERSTOOD BY STUDENTS)

คำถามควรจะแต่งให้เป็นข้อความและภาชิตให้นักเรียนเข้าใจได้เองโดยง่าย ฟังหลีกเลียงคำถามที่ยาวเยิ่นเย้อซึ่งต้องมาอธิบายขยายความกระจ่างแจ้งในตัวคำถามนั้นอีก ให้ใช้คำง่าย ๆ ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย ๆ นับว่าดีที่สุด

4.3 เน้นจุดใดจุดหนึ่ง (EMPHASIZE ONE POINT)

หลีกเลียงการถาม 2 อย่างในคำถามเดียว ถ้าหากคำถามที่ถามนั้นตอบได้หลาย ๆ อย่างให้พยายามแจกคำถามไปยังนักเรียนหลาย ๆ คน เพราะจะไม่เป็นการยุติธรรมเลยในการที่จะพยายามให้นักเรียนเพียงคนเดียวต้องตอบคำถามอย่างยืดยาว และมีรายละเอียดมาก ๆ การแจกปัญหาให้นักเรียนทั่ว ๆ กันนั้น จะทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

4.4 ต้องมีคำถามที่แน่นอน (REQUIRE A DEFINITE ANSWER)

ให้ถามปัญหาที่สามารถตอบได้คำตอบที่แน่นอน อย่าปล่อยให้เด็กเกิดการลังเลใจ คำถามที่ให้ถามปัญหาที่สามารถตอบได้ คำตอบที่แน่นอนอย่าปล่อยให้เด็กเกิดการลังเลใจคำถามที่มีดมนและไม่จำกัดคำถามก็ทำให้ได้รับคำตอบที่ไม่จำกัดเช่นเดียวกัน

4.5 ไม่ให้เดาได้ (DISCOURAGE GUESSING)

หลีกเลียงคำถามที่ให้ตอบว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" นอกจากที่เราต้องการจะให้นักเรียนได้อธิบายคำตอบของเขา คำถามที่เป็นคำถามนำไปสู่คำตอบที่ถูกต้องก็ไม่ควรนำมาใช้ ถ้านักเรียนตอบคำถามมาแล้วไม่ได้แสดงว่าเขาเข้าใจ หรือมีการเดาประกอบมาด้วยแล้ว ย่อมเป็นเรื่องแสดงว่า คำถามนั้นร้อยกรองไว้ไม่ดีพอ

5. การดำเนินการถาม (ASKING THE QUESTION)

ให้ใช้วิธีการที่ถูกต้องต่อไปนี้ ในการดำเนินการถามนักเรียน คือ

5.1 ต้องให้นักเรียนทุกคนพร้อมที่จะรับคำถามเสียก่อน วิธีง่าย ๆ ก็คือค่อย ๆ เริ่มถามจากนักเรียนที่เข้าใจแล้วสัก 2 - 3 คนก่อนถามคำถามให้เป็นไปตามธรรมชาติ น่าสนใจ และเป็นสำเนียงเชิง

สนทนาและต้องให้นักเรียนทุกคนได้ยินชัดเจนกันทั่วทุกคน เทคนิคนี้ถ้าทำไม่ถูกต้องจะได้รับผลปฏิกิริยาได้ตอบจากนักเรียนทันที เช่น "ผมไม่ได้ยินคำถามของคุณครูครับ" หรือ "คุณครูกรุณากล่าวใหม่ครับ" หรือ "กรุณาให้คุณครูทวนคำถามอีกสักครั้งหนึ่ง ครับ" เป็นต้น

5.2 ส่งคำถามไปยังนักเรียนทุกคนทั้งชั้น ก่อนที่จะกำหนดตัวผู้ให้คำตอบ วิธีการนี้ถ้าทำได้จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความตั้งใจฟังทุกคน นักเรียนแต่ละคนจะถูกเร้าให้ใช้ความคิดและเตรียมคำตอบไว้ทุกคนเพราะเขาไม่ทราบว่าคุณจะกำหนดให้ใครเป็นผู้ตอบ ตรงกันข้ามถ้าหากครูใช้วิธีการแบบเรียกชื่อนักเรียนขึ้นก่อนแล้ว ตั้งคำถามเช่นนี้แล้ว นักเรียนคนอื่น ๆ ที่เหลืออยู่เขาก็จะสบายใจไม่ใช้ความคิดใด ๆ เพราะเขารู้แน่ ๆ ว่าจะไม่ใช่เขาที่จะเป็นคนตอบคำถาม

5.3 หยุดเว้นระยะสักเล็กน้อยในระหว่างการตั้งคำถามกับการเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาใช้ความคิด

5.4 แจกคำถามระหว่างนักเรียนด้วยกันหลาย ๆ คน เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการร่วมมือกับครูได้มากที่สุดในการตอบ ให้หลีกเลี่ยงวิธีการเรียกนักเรียนขึ้นตอบด้วยวิธีเรียงลำดับกันไปตามรายชื่อตามที่นั่งหรือตามหมายเลข หรือส่งวนคำถามที่ยาก ๆ ถามแต่เฉพาะนักเรียนที่เก่งที่สุดหรือถามแต่เฉพาะนักเรียนที่สนใจ

6. การรับคำตอบจากนักเรียน (HANDING STUDENT ANSWER)

6.1 ต้องให้คำตอบของนักเรียนที่กำลังตอบคำถามของคุณ ได้ให้นักเรียนทุกคนในชั้นได้ยินทั่วกันโดยผู้ตอบจะต้องใช้เสียงดังถ้าจำเป็นต้องหาวิธีให้นักเรียนผู้นั้นตอบซ้ำอีกเพื่อให้ได้ยินทั่วกัน

6.2 ต้องให้นักเรียนอื่นที่ต้องการจะตอบ หรือขยายความในคำตอบของนักเรียนผู้ตอบให้สมบูรณ์ขึ้น ได้มีโอกาสยกมือขึ้นเพื่อให้ครูได้เรียกหรือได้ชี้ตัวต่อไป

6.3 ให้ครูประเมินค่าของคำตอบของนักเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ ถ้าจำเป็นอาจให้นักเรียนด้วยกันได้ขยายความ หรืออธิบายคำตอบให้ชัดเจน ถ้าหากคำตอบนั้นยังไม่ชัดเจนพอ ทางที่ดีแล้วครูควรจะเป็นคนสุดท้ายที่ประเมินค่าของคำตอบของนักเรียนหลังจากที่นักเรียนหลายคนได้ตอบหรือประเมินค่ามาแล้ว

6.4 ยั่วยุให้นักเรียนได้ตอบคำถามให้สุดความสามารถและความรู้ของเขาให้ได้ดีที่สุด อย่ายอมรับคำตอบของนักเรียนที่ว่า "ผมไม่ทราบครับ" โดยมีได้ใช้ความพยายามที่จะดึงเอาคำตอบมาจากนักเรียนให้จงได้

7. การยั่วยุให้นักเรียนถาม (ENCOURAGING STUDENT QUESTIONS)

7.1 ต้องยั่วยุให้นักเรียนถามได้ ในตอนเริ่มต้นแห่งการสอนทุกครั้งต้องบอกให้นักเรียนได้ทราบว่า หากนักเรียนคนใดมีปัญหาหรือสงสัยใด ๆ แล้วขอให้ถามครู ระหว่างการอธิบายให้เว้นระยะบ่อย ๆ แล้วก็ถามนักเรียนว่า มีปัญหาสงสัยใด ๆ หรือไม่ จำนวนคำถามซึ่งเกิดจากที่นักเรียนถามครูนั้นถือเป็นเครื่องวัดว่า นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนหรือวิชาที่สอนนั้นเพียงใด

7.2 เมื่อมีนักเรียนคนหนึ่งคนใดถามครูขึ้น ให้ครูพยายามถ่ายทอดปัญหาถามนั้นให้นักเรียนทั้งชั้นได้ทราบเป็นเทคนิคอันหนึ่งในการที่จะให้ครูได้รับความร่วมมือจากนักเรียนได้มากที่สุดประการหนึ่ง

7.3 อย่าปิดบังหรือตบตानักเรียน ในกรณีที่ครูไม่สามารถตอบคำถามของนักเรียนได้ ขอให้บอกนักเรียนในชั้นตรง ๆ ว่าครูจะพยายามหาคำตอบที่ถูกต้องมาให้แก่นักเรียนในภายหลังและแล้ว จะต้องรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียนอย่างเคร่งครัด